

**ústav pro studium
totalitních režimů**

Čj.: USTR 82-10/2021
USTRX001YDQN

Praha, 17. prosince 2021
Počet stran: 4

Zápis z 9. jednání

Rady Ústavu pro studium totalitních režimů

Datum a místo zasedání: 17. 12. 2021, 10.00 hod., nám. W. Churchilla 1800/2, Praha 3

Rada Ústavu: František Bublan, Jiří Junek, Jiří Liška, Eduard Stehlík, Vojtěch Šustek, Martin Palouš

Ústav pro studium totalitních režimů: Zdeněk Hazdra, Ondřej Matějka, Michael Pelíšek, Daniel Dušek, Pavla Plachá (část)

Archiv bezpečnostních složek: Světlana Ptáčnicková

Omluveni: Karel Černý

Zápis vyhotovila: Jana Lišková

Program jednání:

1. **Schválení programu**
2. **Verifikace zápisu z 8. jednání**
3. **Prezentace projektu „Dokumentace a databáze československých občanů popravených v době nacionálního socialismu v Drážďanech“**
4. **Plán činnosti na rok 2022**
5. **Různé**

Ad 1) Schválení programu

Předseda Rady Ústavu E. Stehlík zahájil v 10.04 hod. 9. jednání Rady ÚSTR v roce 2021 a omluvil K. Černého, který se nemohl zasedání ze zdravotních důvodů zúčastnit. Poté představil navržený program:

1. Schválení programu
2. Verifikace zápisu z 8. jednání
3. Plán činnosti na rok 2022
4. Prezentace projektu „Dokumentace a databáze československých občanů popravených v době nacionálního socialismu v Drážďanech“
5. Různé

Následně navrhl, aby došlo k záměně bodu 3 a 4 programu, aby P. Plachá, která má prezentovat projekt, nemusela čekat.

Usnesení: Program 9. jednání Rady ÚSTR v roce 2021 byl schválen ve znění:

1. Schválení programu
2. Verifikace zápisu z 8. jednání
3. Prezentace projektu „Dokumentace a databáze československých občanů popravených v době nacionálního socialismu v Drážďanech“
4. Plán činnosti na rok 2022
5. Různé

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 2) Verifikace zápisu z 8. jednání

E. Stehlík se otázal přítomných, zda mají připomínky k předloženému zápisu z 8. jednání. Následně dal o jeho znění hlasovat.

Usnesení: Zápis z 8. jednání byl schválen v předloženém znění.

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 3) Prezentace projektu „Dokumentace a databáze československých občanů popravených v době nacionálního socialismu v Drážďanech“

/Po dobu bodu 3 programu se jednání účastnila P. Plachá/

P. Plachá představila projekt realizovaný ve spolupráci s Gedenkstätte Münchner Platz Dresden. Projekt se zabývá systematickou dokumentací popravených Čechoslováků v této věznicí. Každá oběť je zkoumána hloubkově (základní i rozšiřující osobní údaje, průběh perzekuce – tedy zatečení, vyšetřování i rozsudek). Projekt vychází z rozsáhlého archivního výzkumu a současně analyzuje skupinu Čechoslováků popravených v Drážďanech jako celek a snaží se statisticky vyhodnotit a postihnout tendence a specifika drážďanského popraviště. Výsledkem výzkumu je dvojjazyčná databáze (v ČJ a NJ), která obsahuje surová data a také prameny, z nichž data pocházejí. Následně P. Plachá zodpověděla doplňující dotazy Rady ÚSTR. Zajímala ji zejména možnost výzkumu dalších popravišť (Plötzensee, Vratislav, Vídeň), možnost vydání některých klíčových dokumentů formou edice (projekt plánuje vydat poslední dopisy odsouzených, které se podařilo shromáždit ze soukromých sbírek), personální obsazení projektu a kapacita pro doplňující výzkum (osudy soudců, příběhy jednotlivých popravených, odbojová činnost).

Ad 4) Plán činnosti na rok 2022

Z. Hazdra představil klíčové aktivity z Plánu činnosti na rok 2022 z oblasti výzkumné, vzdělávací i popularizační. Upozornil především, že Plán činnosti na příští rok bude v nezvykle vysoké míře vystaven nejistotě, která souvisí s důsledky epidemie covid-19 (nutné ad hoc měnit

formát akcí do online podoby), ekonomickou nejistotou (rozpočtové provizorium a nová jednání o podobě rozpočtu na rok 2022), inflací (zvyšování ceny papíru a nákladů na tisk může ovlivnit finální počet publikací). Z klíčových aktivit vyzdvihl akce k výročí 80 let od atentátu na Heydricha (při této příležitosti bude vydána edice posledních dopisů popravených Čechoslováků v Drážďanech a tematického čísla *Paměť a dějiny*) a 15 let od schválení zákona o ÚSTR a ABS (seminář na půdě Senátu s cílem reflektovat činnost ÚSTR). Z plánovaných publikací připomněl Z. Hazdra dva svazky *Dějiny StB*, publikaci *Spravedlnost, nebo pomsta? Potrestání válečných zločinců, kolaborantů a zrádců po 2. světové válce v Československu* a biografii Františka Kriegla. Zmínil i chystanou učebnici dějepisu pro 9. ročník ZŠ ve spolupráci s nakladatelstvím Fraus, která by měla vyjít na jaře 2022. Připomněl tradiční akce (Letní škola pro učitele dějepisu, konference v Liberci a Českých Budějovicích,), které se uskuteční i v příštím roce. Z jednorázových akcí vyzdvihl konferenci *Dějiny ve veřejném prostoru* a dále konferenci k výcvikovému prostoru SS-Böhmen, která se uskuteční ve spolupráci se Středočeským krajem a Státním oblastním archivem Praha. Připomněl, že i v roce 2022 bude kolovat okolo deseti putovních výstav a připravuje se i několik nových expozic (stálá expozice v Rudé věži smrti, expozice k dějinám 20. století na zámku v Moravském Krumlově, *Exil nezná hranic* ve spolupráci s Adalbert Stifter Verein). Stran digitalizace Z. Hazdra vysvětlil, že nadále probíhá spolupráce s ABS a Národním muzeem (digitalizace Jazzové sekce a fondu K 231). Kromě této činnosti čeká vedení ÚSTR v příštím roce samozřejmě i jednání o sídelní budově. V lednu mají proběhnout jednání s Ministerstvem financí. Stále jsou ve hře obě varianty řešení (dofinancování rekonstrukce, nalezení náhradních prostor). Jednání byla přerušena z důvodu čekání na nástup nové administrativy.

M. Palouš se otázal, do jaké míry ÚSTR konkuruje ostatním subjektům pohybujícím se na poli vzdělávání.

O. Matějka vysvětlil, že většina institucí, sdružení a spolků se věnuje především přípravě programů pro žáky, zatímco ÚSTR se se svými materiály zaměřuje převážně na učitele. S ostatními subjekty tak spolupracuje. Například Post Bellum je přímo zapojeno do projektu Dějepis+ a *Příběhy 20. století* se tak staly jeho součástí.

J. Junek se otázal na možnost vytvoření projektu na studium osudů komunistických kádrů po roce 1989.

O. Matějka vysvětlil, že bádání po roce 1989 naráží zejména na nedostatek přístupných pramenů. Některé projekty se o přesah ale již snaží. Připomněl v této souvislosti například projekt K. Pinerové. Přesahy za rok 1989 jsou i u databáze soudců a prokurátorů.

Usnesení: Rada Ústavu pro studium totalitních režimů byla seznámena s Plánem činnosti na rok 2022 a tento dokument schvaluje.

Hlasování: 6 pro (jednomyslně)

Ad 5) Různé

E. Stehlík poděkoval sekretariátu za přípravu konceptu odpovědi NOO ÚSTR dle instrukcí sdělených na minulém jednání. Zároveň připomněl, že per rollam proběhlo schválení odpovědi zadateli ve věci zákona č. 106/1999 Sb. a poděkoval M. Pelíškovi za přípravu a vyřízení.

M. Pelíšek informoval členy Rady ÚSTR, že dle usnesení z 8. jednání Rady Ústavu byly 10. 12. 2021 vyvěšeny na webových stránkách ÚSTR podmínky výběrového řízení na ředitele Ústavu, a to ve znění schváleném Radou per rollam.

Z. Hazdra sdělil, že Ústav se dlouhodobě snaží přispět k záchraně zámku Zelená Hora, resp. podílet se na jeho budoucím smysluplném využití. V nedávné době se podařilo dojednat

Memorandum o spolupráci s Ministerstvem kultury, Plzeňským krajem, obcí Klášter, městem Nepomuk, Post Bellem a Maticí svatého Jana Nepomuckého s cílem opravit zámek do roku 2030 a vytvořit v jeho prostorách poutní i vzdělávací místo, a to včetně expozice k perzekuci církví, k působení vojenských praporů a celkové reflexi tohoto místa v dějinách 20. století. ÚSTR je v tomto projektu klíčovým odborným partnerem.

E. Stehlík se v této souvislosti zeptal na expozici KPV a PTP ve Staré Boleslavi.

O. Matějka vysvětlil, že ÚSTR připravil libreto výstavy a byl připraven ji i produkovat, bohužel vše spadlo do období postupného konce PTP.

Z. Hazdra informoval přítomné, že s koncem roku odchází z Ústavu M. Pelíšek, který bude působit jako tajemník Federace židovských obcí. Vedením Kanceláře ÚSTR je dočasně pověřen D. Dušek. Vzhledem k probíhajícímu výběrovému řízení na ředitele Ústavu nebylo k trvalému obsazení tohoto postu přistoupeno. Po vzájemné dohodě končí ke stejnému datu na pozici ředitelky OVV i B. Muralová. Řízení odboru převzal M. Bárta. I v tomto případě se počítá s vypsáním výběrového řízení na pozici až po skončení výběrového řízení na ředitele.

Vzhledem k tomu, že již nikdo další neměl podnět do diskuze, ukončil E. Stehlík v 11.46 hod. jednání a popřál všem krásné svátky vánoční a vše dobré do nového roku 2022.

Další jednání Rady Ústavu se bude konat dne 13. 1. 2022 ve 14.00 hod. v budově ÚSTR či prostřednictvím aplikace Zoom.

.....
PhDr. Eduard Stehlík, Ph.D., MBA
předseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů